

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Status

7
1985

Organ för Riksförbundet för hjärt- och lungsjuka

Tema: Förbundskongressen 1985

Höst- paket

1. **Restplatser** säljes med stor rabatt 16/9—24/9.
2. **Nybörjarkurs i målning** 14/10—20/10
Paketpris från 1090:— inklusive kursavgift 200:—.
Räkna ifrån ev. Landstingsbidrag.
3. **Danmarksvecka** 21/10—27/10
Paketpris från 1090:—.
Räkna ifrån ev. Landstingsbidrag.
4. **Mårtenshelg** 8, 9, 10 november
Paketpris från 495:—.
5. **Bridgehelg** 15, 16, 17 november
Paketpris från 395:— inklusive kursavgift 100:—.
6. **Lucia och Julbord** 13, 14, 15 december
Paketpris från 495:—.
7. **Jul och nyår** Rabatt 30% för period om 12 dgr.

Bokning och information
Begär faktablad
Adress: Sommarsol, 260 83 Vejbystrand
Tel. 0431/534 20

Organ för Riksförbundet
för hjärt- och lungsjuka

Augusti 1985
Årgång 48

Ansvarig utgivare:
Bo Martinsson

Redaktör: Gunilla Lockne

Förbundskansli:

Hornsbruksgatan 28
Postadress: Box 9090
10272 Stockholm
Telefon: 08-690960
Postgiro: 9000 11-8

Tryckeri:

Kringel-Offset, Södertälje

Prenumerationspris:

Helår 55:-

Produktionsplan 1985

Nr	Manus- stopp	Annon- stopp	Distri- bution
8	10 aug	10 aug	10 sept
9	10 sept	10 sept	10 okt

Annonsspriser:

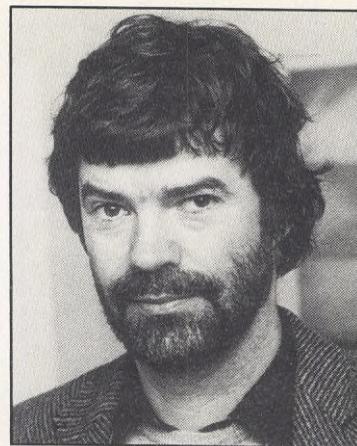
1/1-sida	4500 kr
1/2-sida	2300 kr
1/4-sida	1200 kr
Omslaget, 1/1-sida	5000 kr

Omslagsbild:

220 personer var samlade då RHL:s 24:e förbundskongress öppnades av ordföranden Bo Martinsson den 14 juni i Borlänge nya Folkets hus.
Foto: Rune Borgström

TS-kontrollerad upplaga

Förbundssekreterare
Bo Månsson:

Kongresser

Två kongresser på 14 dagar tar på krafterna, men samtidigt är det stimulerande att få massor av intressant information, få vara med och fatta beslut och att få ta del av en varm gemenskap.

HCK:s ANDRA KONGRESS i Göteborg gav mig massor av information, framför allt om hur samhället ser på funktionshindrade och hur de vill förhindra oss att bli handikappade. Olof Palme var där, Sten Andersson var där och Curt Hägglund var där och gav sin syn på hur regeringen, socialdepartementet respektive Landstingsförbundet ser på olika handikappproblem.

RHL:s TJUGOFJÄRDE KONGRESS i Borlänge var också informativ, men på ett mer personligt plan. Gunnar Hofring, Mary Erixon och Ture Berg vinklade in sina synpunkter på framtidens hälso- och sjukvård från Landstingsförbundets, RHL:s och Dalarnas sida. Deras tankegångar och politikernas löften om framtiden för hjärt-, kärl- och lungsjuka är värda att studeras mer ingående.

HCK:s KONGRESS fattade bl a beslut om ett handlingsprogram "Steg för steg mot ett samhälle för alla", om att utkastet till Vårdpolitiskt program skall utgöra underlag för fortsatta ideologiska diskussioner i hälso- och sjukvårdsfrågor, om att arbeta för inrättandet av tjänst som handikappombudsman samt om ett manifest om Arbete - Trygghet - Jämlikhet.

RHL:s KONGRESS beslutade bl a om komplettering av nuvarande stadgar, om försäljning av det synliga hjärtmärket, om utbildning i hjärt- och lungräddning, om ytterligare satsning på rehabilitering av hjärt-, kärl- och lungsjuka, om kartläggning av vårdsituationen för hjärtsjuka och om kraftigare satsning på en thoraxkirurgisk vårdklinik i Umeå.

KONGRESSERNA, båda två, gav rika tillfällen till att återuppta kontakter med gamla vänner, både RHL:are och HCK:are, att knyta nya och att ha roligt tillsammans.

TACK alla för bra kongresser och **TACK** för förtroendet.

Förbundskongressen och

En aktiv kongress där besluten ingalunda var givna i förväg. Livliga debatter och många omröstningar. Intressanta anföranden om hälso- och sjukvården inför 90-talet och trevlig samvaro med bla en mycket lyckad kongressfest.

Det är i ett nötskal RHL:s kongress i mitten av juni i Borlänge nybyggda Folkets hus. Den 24:e kongressen i förbundets historia.

– Vi i RHL har många frågor att ta itu med under de närmaste åren. De kanske inte är så visionära men de är jordnära och praktiska och viktiga för att förbundet skall nå framgång, sade förbundsordföranden Bo Martinsson i sitt inledningstal till kongressen.

– Det är arbetsuppgifter som krä-

ver ökad mobilisering av resurserna och en uppslutning från medlemmarna.

Förebyggande vården

– Det behövs krafttag i kampen mot luftföroreningarna, som inte bara skadar våra lungor utan också förstör vår natur. Dels är det de luftföroreningar som vi själva åstadkommer här i Sverige med våra bilar och våra industriutsläpp och dels svavelutsläppen från industrierna ute i Europa, framför allt från England och Tyskland och som det är svårare för oss att göra något åt.

– Ett annat skadligt ämne i vår miljö som måste aktivt bekämpas är asbest. Vi i RHL tar kategoriskt avstånd från att så farliga produkter som asbest används.

Gångna tre åren

I sin tillbakablick på den gångna kongressperioden framhöll Bo Martinsson att det inom förbundets olika organ lagts ner ett stort arbete på att föra ut förbundets sexpunktsprogram. Allt fler medlemmar har aktivt

deltagit i arbetet. Styrelsen och representantskapets ledamöter har medverkat i många arrangemang runt om i landet, både internt i RHL och externt, och har därmed avlastat förbundskansliets personal så att de mer kan ägna sig åt andra uppgifter.

Studieverksamheten har varit intensiv under kongressperioden. Förbundet har eget studiematerial om lungsjukdomar och studiematerial om Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen har varit föremål för flitiga studier. Kampen för bra hälso- och sjukvård har förts på många plan. Och friskvårdskampanjer mot rökning, för motion och hälsosam kost, har hållit intresset vid liv.

Medlemsutvecklingen i förbundet har varit positiv och nya lokalföreningar har bildats.

Hälsningar från andra

Efter Bo Martinssons inledningsanförande och musik av en grupp ur Metalls musikkår framfördes hälsningar till kongressen från representanter för andra handikapporganisationer och från ABF. Från norska broderorganisationen Landsforeningen for hjerte-

Cirka 220 personer var samlade till RHL:s förbundskongress i Borlänge. Ordföranden Bo Martinsson höll inledningsanförandet och summerade de gångna tre årens verksamhet.

sjukvården inför 90-talet

Välkomna till kongressen önskade förbundskansliets "värdinnor" *Tonie Andersson, studie-konsulent, och Gunlög Marnell, konsulent i föräldraför-eningen.*

Bror Ek, Vänersborg, avgick som ledamot av förbundsstyrelsen och Martin Andersson, Lycksele, som representantskapsledamot.

og lungesyke talade förbundsordföranden Asbjörn Larsen och från det danska förbundet Landsforeningen af lungehandicappede, Boserup Minde, redaktör Erik Als. Ordföranden i förvaltningsutskottet Ture E Berg talade som representant för landstinget i Kopparbergs län och vice ordföranden i socialnämnden Marianne Nordlöf som representant för Borlänge.

Sjukvården i framtiden

Sjukvården inför 90-talet var tema för kongressen och om det talade Landstingsförbundets nyvalde ordförande Gunnar Hofring, som kom med flyg direkt från Landstingsförbundets kongress i Östersund. Han tog bla upp demokratiseringen i hälso- och sjukvården och pekade på handikapp- och patientorganisationernas roll för att hålla demokratin levande. Frivilliga organisationer har i många fall bättre möjligheter att lyckas. Men deras samspel med landstingsförbundet är ännu inte fullt utnyttjat, menade han.

– Vi i Landstingsförbundet har kanske hittills lyssnat för mycket på läkare och annan sjukvårdspersonal och för lite på patienterna, sade han.

Gunnar Hofrings anförande finns utförligt refererat på sid 8–9.

Sjukvårdssamarbete

RHL:s förste vice ordförande Mary Erixon, som liksom Gunnar Hofring

Forts sid 6

är landstingsråd i Uppsala, gjorde en tillbakablick på hur förbundet bildades just för att kanalisera de tuberkulosjukas krav mot samhället och hur utvecklingen både socialt och medicinskt gått framåt, mycket tack vare att RHL och andra organ tryckt på och ställt krav.

– Fortfarande ställer vi som organisation krav på samhället men vi har också mycket att ge som samarbetspartner, av erfarenheter av sjukvården, summerade Mary.

Dalarnas vackra natur

Efter det högtidliga öppnandet och de många talen för kongressombuden på utflykt i det vackra Dalarna, bland annat till Stora Tuna kyrka och till Ornässtugan. En angenäm andhämtning före de två följande dagarnas intensiva och långa kongressförhandlingar, med motioner, budgetfrågor, kommittérapporter, val av förbundsstyrelse m.m.

Ny förbundssekreterare

Till förbundssekreterare efter Tord Axelsson, som gick bort förra sommaren, valde kongressen som väntat Bo Månsson. Han presenteras på sidan 9.

Av förbundsstyrelsens övriga ledamöter avgick Bror Ek. Ny ordinarie ledamot i styrelsen blev Viola Buska, Boden. Ny suppleant i styrelsen blev Tore Leijon, Malmö.

Kommittéarbete

De muntliga rapporter som förbundets kommittéer avlämnade till kongressen speglade många viktiga frågor som förbundet arbetat med under kongressperioden. Astamakommittén har gjort olika aktioner mot den pågående nedrustningen av lungsjukvården. Senast har kommittén tagit fram underlag till förbundets skrivelse till hälso- och sjukvårdsminister Gertur Sigurdsen där man protesterar mot förslaget att förvandla professuren i lungmedicin vid Karolinska institutet till en professur i kardeologi. Förbundet har också på initiativ av astmakommittén hos universitetskanslersämbetet krävt att det inrättas en specialistutbildning i andningsgymnastik för sjukgymnaster. Ett stipendium har inrättats av RHL för sjukgymnaster som vill vidareutbilda sig i andningsgymnastik. Det har hittills delats ut fyra gånger.

Kongressuttalande

Lungsjukvården i landet är i kris ansåg Riksförbundet för Hjärt- och Lungsjuka (RHL) vid sin kongress i Borlänge i helgen. Lungsjukvården har drastiskt skurits ner under 70- och 80-talen. Förbundet och dess länsorganisationer har under våren -85 protesterat mot besluten om nedläggning av lungkliniken vid Orups sjukhus och vid Malmö allmänna sjukhus. I dag kan inte varje landstingsområde erbjuda specialistvård till människor som drabbats av lungsjukdomar.

Riksförbundet för Hjärt- och Lungsjuka kräver fler lungläkare och anser att det bör finnas en lungmedicinsk enhet i varje län med specialistutbildade läkare. Förbundet har tillskrivit hälso- och sjukvårdsministern Gertrud Sigurdsen och vädjat om att få bevara professuren i lungmedicin vid Karolinska Institutet.

I eftervården av lungsjuka bör ingå träning i andningsgymnastik under sjukgymnasts ledning, men i dag finns inte tillräckligt antal sjukgymnaster som är utbildade i andningsgymnastik. Det bör satsas mer på sådan utbildning.

Idag orsakas nära hälften av alla sjukskrivningsfall av sjukdomar i andningsorganen. Orsakerna till detta är inte helt kända. Men luftföroreningarna och tobaksrökningen förefaller ha stor betydelse. Frekvensen lungcancer, bronkiter och emfysem har ökat under senare år. Insjuknande i asbestos och andra yrkessjukdomar i andningsorganen är stadigt ökande.

Det behövs en stark opinion mot den pågående nedrustningen och en vändning av trenden. Lungsjukvården måste bli ett prioriterat område och det behövs mer specialistutbildad lungsjukvårdspersonal anser RHL.

Riksförbundet för Hjärt- och Lungsjuka ställde sig vid sin kongress också bakom förslaget att erkänna hjärndöd som nytt dödsbegrepp. Nuvarande undersökningsmetoder för att fastställa hjärndöd är helt tillfredsställande anser förbundet. Men man bör skynda långsamt då det gäller att införa lagen om ett nytt dödsbegrepp. Detta för att ge myndigheter, massmedia m fl möjlighet att informera om innebörden av det nya dödsbegreppet.

Tidigast 1 juli 1986 kan en ny lag träda i kraft, anser förbundet. Ett villkor för att organ skall kunna tas från en avliden för transplantation är att denne under sin livstid lämnat ett skriftligt medgivande eller att anhöriga lämnat ett skriftligt medgivande.

Förbundet betonar också att frågan om transplantation kan innebära ett svårt avgörande för anhöriga och sjukvårdshuvudmännen måste därför utbilda personalen för att de på ett bra och förtroendefullt sätt skall kunna bistå de anhöriga.

Borlänge den 16 juni 1985

Studiekommittén, som funnits i knappt ett år, har bland annat arbetat med att ta fram en grundutbildning för funktionärer och förtroendevalda. Den håller också på att ta fram ett nytt studiematerial om hjärtsjukdomar. Programkommittén arbetar med ett nytt målsättningsprogram för förbundet. Det hann dock inte bli klart till kongressen. Man har också skrivit ett förslag till yttrande på den statliga utredningen om dödsbegreppet. Det yttrandet fick kongressens godkännande. Förbundet stödjer därmed förslaget om en lag om hjärndödsbegrepp.

Siktet framåt

Då det gäller förbundets arbete under den kommande kongressperioden

så visar besluten utifrån motionerna färdriktningen.

Förbundet skall fortsätta att satsa på eftervården och skall dessutom genomföra en landsomfattande utbildning i hjärt- och lungräddning.

För att få en bättre bild av hjärtinfarktvardén i landet skall det göras en kartläggning i samtliga län. Förbundet skall också arbeta för att det blir en thoraxkirurgisk enhet i Umeå. Då det gäller lungsjukvården gäller det att få samhället att satsa mer resurser så att det finns specialistutbildade lungläkare i varje län.

Text: Gunilla Lockne

Foto: Rune Borgström,
Gunilla Lockne, Gunlög Marnell

I främre raden från vänster: Mary Erixon, Sven Widegren, Bo Martinsson och Viola Buska. I bakre raden från vänster: Bengt Dahlström, Nils Knutsson och Bo Månsson.

Nya förbundsstyrelsen

Vald för perioden 1985–88

Ordförande: Bo Martinsson, Norrköping, omvald

Vice ordförande: Mary Erixon, Uppsala, omvald

Förbundssekreterare: Bo Månsson, Stockholm, nyvald

Förbundskassör: Bengt Dahlström, Stockholm, omvald

**Ledamöter: Sven Widegren, Östersund, omvald,
Nils Knutsson, Oskarshamn, omvald och
Viola Buska, Boden, nyvald.**

– Vi måste lyssna mera på våra

I historiskt och internationellt perspektiv har vi en mycket bra folkhälsa i vårt land idag och allmänheten är nöjd med den svenska hälso- och sjukvården. Men vi behöver satsa mer på förebyggande insatser och bättre ta till vara patienternas erfarenheter och synpunkter på vården, konstaterade Landstingsförbundets nyvalde ordförande Gunnar Hofring i sitt tal vid RHL:s förbundskongress i Borlänge.

– Som ordförande i Landstingsförbundet ser jag som min viktigaste uppgift att målmedvetet och långsiktigt verka för en utveckling av samhälle och vård som främjar hela befolkningens hälsa, deklarerade Gunnar Hofring inledningsvis och beskrev sedan den utveckling han vill se av hälso- och sjukvården inför 90-talet.

Snabb utveckling

– Massmedia är så fokuserat på nuet och på nyheter att det är lätt att tappa perspektivet och glömma att utvecklingen har gått mycket snabbt sedan sekelskiftet och att stora förbättringar skett då det gäller hälso- och sjukvården i vårt land, sade han.

– Tänk bara på hur livsbetingelserna var för ett litet barn som föddes vid sekelskiftet och jämför det med ett barn som föds idag. Och jämför livsbetingelserna för ett barn som föds i Sverige idag med ett barn som föds i

annat europeiskt land eller i USA. En svensk kvinna som föddes vid sekelskiftet kunde räkna med att bli 57 år gammal. Idag är den förväntade medellivslängden närmare 80 år. En kvinna har i genomsnitt fått 23 år till att leva, dvs en hel generation. Mormor idag är lika vanligt som mormor var vid sekelskiftet.

– Men det är inte bara levnadsåren som ökat utan vi håller oss unga längre. Det folkhem som vi byggt upp har förlängt livet för flertalet. Genom bättre mat, utbildning, bostäder, hygien, ekonomi, arbetsmiljö och arbetsförhållanden och lika rätt till vård har vi skapat välfärden.

Olika livslängd

En flicka som föds i USA, Västtyskland, Italien, Frankrike eller Schweiz lever i genomsnitt tre år kortare än en flicka som föds i Sverige. För USA gäller det enbart om flickan är vit, i annat fall lever hon i genomsnitt åtta år kortare.

Under tioårsperioden 1973–83 har vi i Sverige lyckats minska spädbarnsdödligheten 30 procent, dvs vi klarar 250 barn som för tio år sedan skulle ha dött. Den som föds idag kan se fram emot ett liv som ökat med ett och ett halvt år för män och två år för kvinnor.

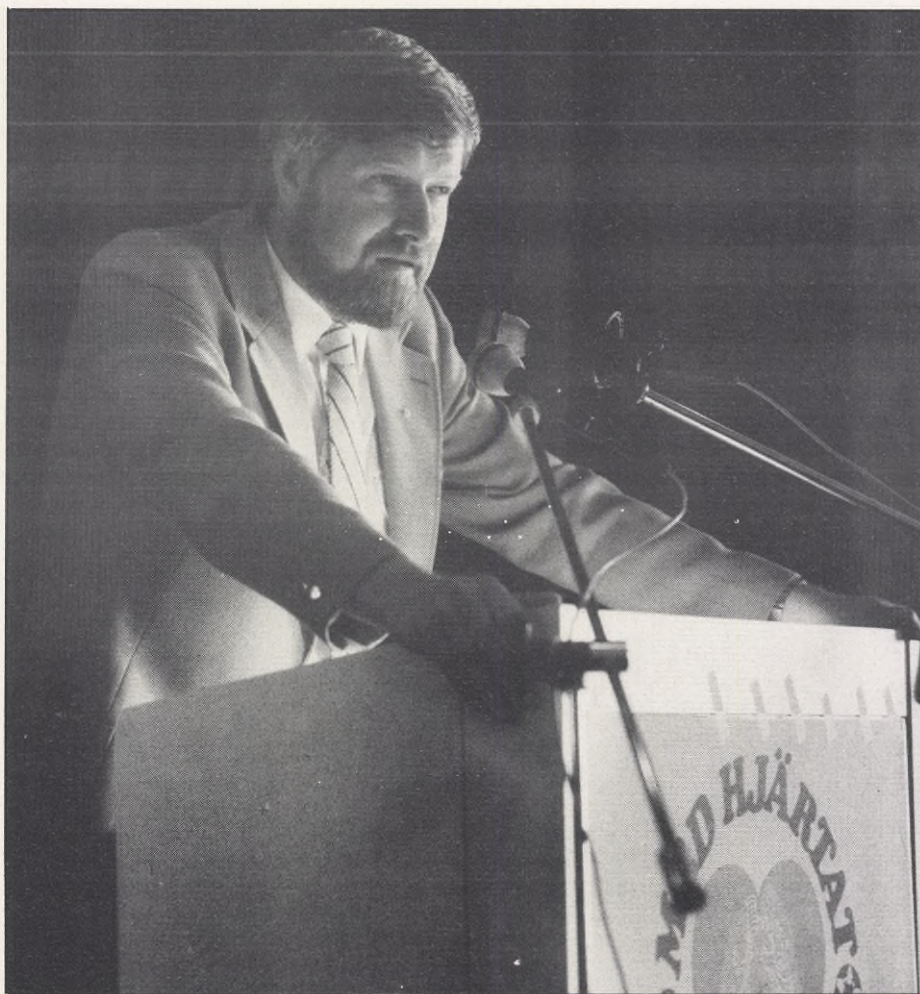
– Hjärt- och kärlsjukdomar är en vanlig orsak till ohälsa och för tidig död. Vi vet att riskerna minskar om man slutar röka, får ner blodtrycket och får normala värden för blodfettet. Det är viktigt att vi tar till vara möjligheterna till bättre vård av hjärtinfarkt-patienter. Men vi måste också vara realistiska och erkänna att de bästa möjligheterna idag ligger på det förebyggande området.

Hjärttransplantationer

– När det gäller hjärttransplantationer sätter tillgången på lämpliga organ snäva gränser för hur många som kan få hjälp oavsett vilket dödsbegrepp vi använder oss av.

– Användande av konstgjorda hjärtan handlar om rena experiment och är utomordentligt tveksamma från humanitära och etiska synpunkter. Jag vill varna för en övertro på vad som kan åstadkommas med den typen av högspecialiserad vård.

En medicinsk utredning kommer till hösten att undersöka förutsätt-

Gunnar Hofring, nyvald ordförande i Landstingsförbundet, talade om framtidens sjukvård på RHL:s kongress i Borlänge.

patienter

ningarna för hjärttransplantationer i Sverige. Utifrån det underlaget kommer Landstingsförbundet sedan att försöka få enighet om hur och var verksamheten skall bedrivas.

Samhällets ansvar

Förebyggande insatser kan vara antingen individ- eller samhällsinriktade. Men hittills har det inte satsats särskilt mycket på samhällsinriktade insatser.

Som exempel på ett samhällsbaserat förebyggande arbete nämnde Gunnar Hofring Hofors i Gävleborgs län, där landstinget upptäckte att man hade en kraftig överdödighet i hjärtsjukdomar. Mycket tyder på att den har samband med skiftarbetet vid den dominerande tunga industrin på orten SKF-Steel. Man försöker därför ändra på skiftarbetet.

Ett annat exempel är en undersökning som SPRI (Sjukvårdens planerings- och rationaliseringsinstitut) gjort, där man tittat på det statistiska sambandet med vissa riskfaktorer som arbetslöshet, fettkonsumtion och högt blodtryck samt eventuellt skyddande effekter som hårt vatten.

Tobaksrökningen är den dominerande riskfaktorn inte bara för hjärt- och kärlsjukdomar utan även för mycken annan ohälsa. Stockholms läns landsting har tillsammans med NTS (Nationalföreningen för upplysning om tobakens skadeverkningar) kartlagt vårdpersonalens kunskaper och vilja att arbeta med tobaksinformation. Utbildningspaket för rökavvänjning på vårdcentraler med videokassett, idéskrift och studiehandedling har tagits fram.

Demokratiseringen

– Den nuvarande hälso- och sjukvårdslagen lyfter fram patienten på ett sätt som den äldre lagen inte gjorde. Patienten har blivit myndig och ses som kapabel att få information och delta i beslut om den egna hälsan och sjukdomssituationen, underströk Gunnar Hofring. Han såg detta som ett led i demokratiseringsprocessen. Som exempel på denna ökade demokratisering nämnde han fädernas medverkan på förlossningskliniker och BB-avdelningar, föräldrautbildningen inom mödra- och barnhälsovården och på BB, föräldrarnas med-

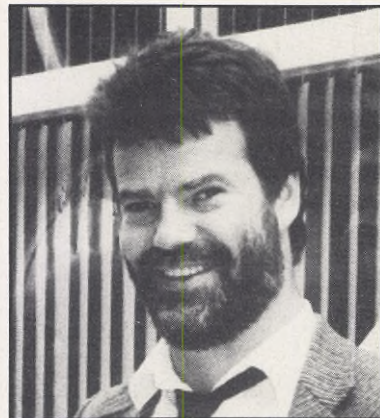
Bosse – vår nye förbundssekreterare

Till förbundssekreterare i RHL har Bo Månsson utsetts. Han är välkänd såväl i förbundets lokal- och länsföreningar som inom övriga handikapprörelsen.

Sedan 1978 har han varit anställd på riksförbundet i Stockholm och där sysslat med det mesta, från organisations- och informationsfrågor till policyfrågor. Han har också lagt ner ett engagerat arbete i HCK – handikapprörelsens samarbetsorgan, där han numera är styrelseledamot, förste suppleant i arbetsutskottet samt ordförande i rådet för vård, rehabilitering och patientfrågor.

Innan Bosse kom till förbundet hade han arbetat inom kriminalvården och på länsarbetsnämnden i Stockholm, där han lärde känna RHL:s före förbundssekreterare Tord Axelsson. Den kontakten gjorde att han så småningom kom till RHL.

Bosse föddes i Stockholm för 42 år sedan – en äkta söderkis (?). Men redan 1943 flyttade han till Växjö, där han tillbringade sin barndom och gick i första klass i småskolan. 1950 flyttade hans familj till Kalmar och han deltog aktivt i Kalmar FF:s sommar- och vinteridrotter. Efter avslutad skolgång och militärtjänst i Växjö och Eksjö, drog han till Lund och juridiska studier. 1968 kom Bosse tillbaka till Stockholm för att börja arbeta på Kronohäktet på Långholmen som assistent. Sedan dess har han varit huvudstaden trogen.

verkan inom barnsjukvården, ökad information och kontakt med föräldrar med handikappade barn, överförande av den institutionsbundna psykiatri till öppna vårdformer och eget boende, ökat inslag av kultur i vården, framför allt i långtidsvården, alternerande vård i hemmet och på lokala sjukhem vid vård i livets slutskede, samt förtroenderåd och förtroendenämnder.

– I demokratiseringen ingår naturligtvis handikapp- och patientorganisationerna. Det är de som måste hålla demokratin levande.

– Jag anser att de studiecirklar RHL har är av stor betydelse liksom förbundets intressebevakning av frågor som är särskilt viktiga för hjärt- och lungsjuka. RHL arbetar ju också med friskvård och förebyggande vård av det slag som jag berört.

– I många fall tror jag att frivilligt organiserade insatser har bättre möjligheter att lyckas och jag tror att organisationerna inte fullt ut har utnyttjat möjligheterna till samspel med Landstingsförbundet.

Demokratiberedningen

Den statliga demokratiberedningen som tillsattes 1983 har som huvudsaklig uppgift att utveckla organisationen, metoderna och arbetsformerna i kommunerna. Syftet är att underlätta

för medborgarna att medverka, bli delaktiga och ta ansvar för gemensamma angelägenheter. Utredningen vill ha en ökad medverkan via folkrörelser, kooperativ och direkt i olika kommunala verksamheter. Som exempel på sådana verksamheter nämnde Gunnar Hofring förskola, långtidsvård och annan institutionell verksamhet.

Lättare att påverka

Att bryta ner beslutsfattandet till primärvårdsnivå kan också stärka demokratin och öka det demokratiska inflytandet, betonade Gunnar Hofring. Man kan då lättare föra fram sina synpunkter och idéer till politiker och ställa krav.

– För att öka brukarnas inflytande i landstingets olika verksamhetsområden kan man tänka sig tex boenderåd, förtroenderåd och anhörigråd.

– Sådana organ skulle kunna bli nya eller bättre kanaler bli till RHL.

Text: Gunilla Lockne

Foto: Rune Borgström

Motionerna ledde till

Motionsbehandlingen tog en stor del av tiden på kongressen. Motionerna har presenterats i Status nr 4/85, sidorna 14–15. Här följer en redovisning av de beslut som fattades utifrån motionerna.

Kongressperioden skall även i fortsättningen vara tre år. Förslag om att den skall förlängas till fem år fick inte gehör av kongressen.

Däremot stödde kongressen de tre motioner som ville att lokal- och länsorganisationerna skulle ha enhetliga och rikstäckande namn. Men ändring av förbundets namn till Riksförbundet för hjärta och lungor var det inte många av ombuden som röstade för. Inte heller ville man att förbundets tidskrift skulle byta namn till RHL:s tidskrift.

Föräldraföreningen

Föräldraföreningen ändrade 1983 sitt namn och slog därmed fast att den

Helge Nilsson, Värmlands CO, talade för en motion om att det synliga hjärtmärket skall säljas av förbundet.

enbart omfattar hjärtsjuka barn och ungdomar. En motion till årets kongress föreslog att förbundet även bildar en avdelning eller förening för lungsjuka barn och ungdomar. I sitt yttrande till kongressen betonade representantskapet att initiativet till bildandet av en sådan förening måste tas av föräldrarna till lungsjuka barn och ungdomar. Om det visar sig finnas behov av en sådan förening så är förbundet villig att stödja den på samma sätt som den stöder föräldraföreningen för hjärtsjuka barn och ungdomar. Kongressen instämde i det yttrandet.

Ny förbundskonsulent

Förbundskansliet skall förstärkas med ytterligare en funktionär. Men vilka arbetsuppgifter denne skall ha kommer styrelsen att ta ställning till efter en allmän översyn av resurserna på kansliet.

Den nye funktionären/konsulenten bör enligt motionärerna hjälpa lokal-föreningar som inte har någon eller som har svag verksamhet och bör hjälpa länsorganisationerna att bilda nya lokal-föreningar, samt utarbeta riktlinjer för tex PR-verksamhet, offentliga möten, medlemsvård, medlemsvärning, mötesverksamhet, studier, friskvård och eftervård.

En konsulent kan inte ha så många uppgifter, menade styrelsen. Det är inte realistiskt att vänta sig att en person skall kunna resa runt så mycket i landet som det skulle fordra och vistas långa perioder hos en och samma förening. Länsföreningarnas behov av hjälp och stöd skall dock tillgodoses så långt det är möjligt genom den nya tjänsten. Men man måste också satsa mer på att skola föreningsmedlemmarna så att de själva klarar mer av sådant som man nu vill ha hjälp med från förbundet.

Kollektivförsäkring

En kollektivförsäkring för medlemmarna att gälla vid dödsfall ville man ha i en motion. Med det skulle bli för dyrt menade representantskapet och fick stöd av kongressen. Med den kollektiva olycksfallsförsäkring som förbundet tecknat med Folksam är medlemmarna försäkrade under den tid de är engagerade i förbundets och föreningarnas aktiviteter inom Sverige. Det finns inte utrymme att utöka den försäkringen.

Resebidrag

Subventionerna till lokal-föreningarnas reseverksamhet var föremål för en engagerad debatt. Lokalföreningarna i Malmöhus län hade motionerat om att dessa subventioner skulle dras in och att förbundets subventioner till vårdresor utomlands i stället skulle ökas. Men det ville majoriteten av kongressombuden inte gå med på. Man betonade att föreningsresorna är rekreation för medlemmarna. Många av dem orkar inte med långa utlandsresor. De korta resorna i föreningarnas regi är deras enda tillfällen att komma ut och se andra miljöer och träffa andra människor.

Subventionerna till utlandsresorna har i många år varit 500 kr och höjdes av kongressen till 700 kr per deltagare.

Hjärtmärket

Det blev livlig debatt och omröstning om det synliga hjärtmärket – dvs det märke som Värmlands CO säljer och som förbundet hittills inte spritt. Förbundet har ansett att medlemsmärket och identitetsbrickorna räcker, det är inte bra att det finns för många märken. Men kongressdebatten visade att efterfrågan på det synliga hjärtmärket är stor i många lokal-föreningar och att medlemmarna vill att detta märke skall säljas av förbundet. Det blev det alltså kongressbeslut om.

Blomsterfond och lotteri

Gåvor till blomsterfonden skall alltid bekräftas med ett skriftligt tackkort till givaren, tyckte man i en motion. Men det skulle leda till större administrativa kostnader och mindre nettobehållning för fonden, därför avsågs förslaget av kongressen.

Avslag blev det också på en motion som föreslog att RHL-lotteriets småvinster skulle bytas ut mot presentkort.

Hjärtats Dag

Hjärtats Dagarrangemangen bör anordnas samtidigt i hela landet, den 14 februari på Alla hjärtans dag, föreslogs i en motion. Nu anordnas Hjärtats Dag under tiden 1 april–30 september och sammanfaller med försäljningstiden för RHL-lotteriet. Så vill

följande beslut

representantskapet ha det även i fortsättningen och det blev kongressens beslut.

Studier och kurser

Den nyrättade studiekommittén kommer att utökas från nuvarande fyra ledamöter till sju ledamöter, dvs varje region kommer att ha en representant i kommittén.

Förbundets centrala kurser skall förläggas till folkhögskolor och kursgårdar som är handikappanpassade. Av de förläggningar som använts under kongressperioden har inte alla uppfyllt sådana krav. Men de synpunkter som kursdeltagarna fört fram skall tas hänsyn till så mycket som möjligt i fortsättningen.

En landsomfattande utbildning i hjärt- och lungräddning skall startas inom förbundet. I första hand skall samtliga motionsledare utbildas och därefter medlemmar och anhöriga.

Rehabilitering

Rehabiliteringen av handikappade bör samordnas och det bör inrättas en särskild statlig myndighet som står utanför den egentliga sjukvården, ansågs i en motion. Kongressen gav förbundsstyrelsen i uppdrag att aktualisera frågan hos Riks-HCK och att noga följa den kommande rehabiliteringsutredningen.

Kongressen beslutade också att förbundets organisationer på samtliga nivåer skall arbeta för att hjärt-, kärl- och lungsjuka automatiskt får den rehabilitering som de behöver, att anhöriga får tillräcklig information och att politiker, läkare och annan sjukvårdspersonal informeras om förbundet och dess verksamhet.

Kärlsjukas situation

Förbundet bör aktivt arbeta för de kärlsjuka. Ett eftervårdsprogram för dem bör tas fram, tyckte man i en motion. Svaret på det förslaget blev att förbundets eftervårdsprogram för hjärt- och lungsjuka omfattar även kärlsjuka. Studiematerialet om hjärtsjukdomar håller på att omarbetas och det nya kommer att ha med åderförkalknings- och kranskärlssjukdomar och pacemakers.

Hjärtinfarkt vården

Lokal- och länsorganisationerna skall kartlägga vårdsituationen för

Förbundsstyrelseledamöterna Nils Knutsson och Sven Widegren samråder medan kongressombuden voterar. Förbundsstyrelsen har inte rösträtt på kongressen.

Åke Magnusson och Gunnar Ericson var kongressordföranden.

hjärtinfarktpatienter och sprida resultatet till sjukvårdshuvudmännen. I Malmöhus, Kristianstads och Blekinge län gjorde lokalföreningarna en sådan kartläggning för ett par år sedan. Man undersökte antalet intensivvårdsplatser (övervakningsplatser), beläggningsfrekvensen på dessa platser, antalet vårdare, antalet avlidna och förekomsten av hjärtambulanser och specialutbildad personal. Vidare kartlade man om det fanns hjärtträning (sjukgymnastledd träning) i sjukhusets regi, om lokalföreningarna hade motionsgrupper för människor som haft hjärtinfarkt och om sjukhusen remitterar patienterna till studiecirklarna Efter hjärtinfarkt.

Thoraxkirurgi i norr

En motion från Västerbotten ville att det skall inrättas en thoraxkirurgisk enhet på regionsjukhuset i Umeå. En är thoraxkirurgin koncentrerad till fyra regioner, varav den nordligaste har Uppsala som centrum.

Kongressen uppdrog åt styrelsen att med kraft verka för en uppbyggnad av en thoraxkirurgisk klinik vid Umeå regionsjukhus.

Calmette-vaccination

Tuberkulosläget i landet skall noggrant följas och förbundsstyrelsen skall verka för att en obligatorisk calmettevaccinering införs om tuberkulosituationen påfordrar det, krävdes i en motion.

Kongressen uppdrog åt förbundsstyrelsen att fortsätta följa utvecklingen på tuberkulosområdet.

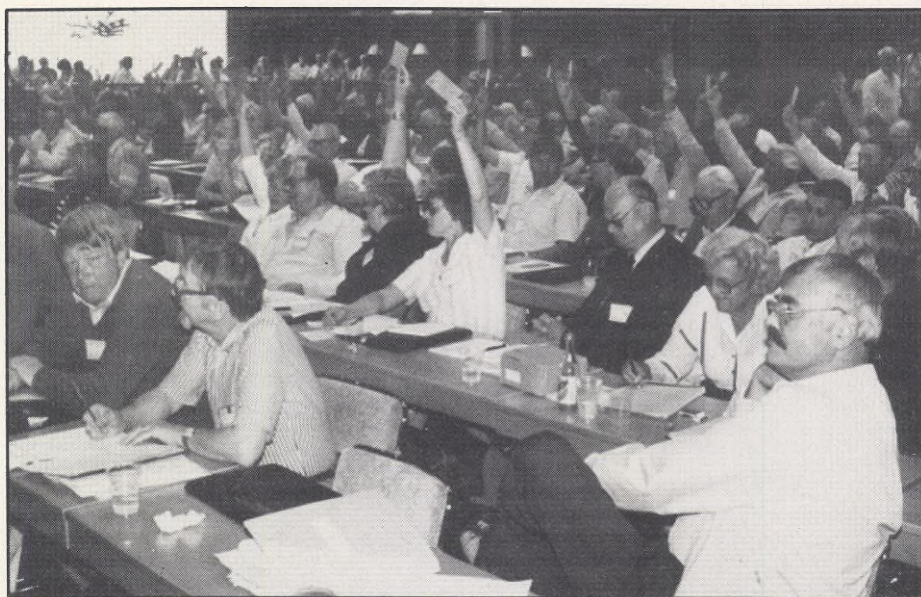
Garantistöd

Förbundsstyrelsen fick också kongressens uppdrag att bevaka utvecklingen på socialförsäkringsområdet. Det var svaret på en motion som föreslog att samhällsstödet för ekonomiskt svaga grupper skall samordnas till en indexreglerad garantistandard som administreras av försäkringskassan. Extra kostnader som uppstår p.g.a handikappet skall täckas fullt ut av systemet och systemet med utförsäkring skall slopas, tyckte motionärerna.

Vidare fick förbundsstyrelsen i uppdrag att verka för att det införs ett fast avdragsbelopp på självdeklarationen för hjärt-, kärl- och lungsjuka.

Prover och medicin

Sjuk- och behandlingsresor bör ingå i högkostnadsskyddet föreslogs i en motion och det skall förbundsstyrelsen arbeta för. Förbundsstyrelsen fick

Flera av motionerna ledde till livliga debatter, votering och rösträkning. I förgrunden på bilden Nils Knutsson, Sven Widegren och Bengt Dahlström i förbundsstyrelsen.

Norska förbundets ordförande Asbjörn Larsen tillsammans med studiekonsulent Tonie Andersson och den nyvalde förbundssekreteraren Bo Månsson.

också kongressens uppdrag att undersöka möjligheterna att få provtagningar kostnadsfritt för patienter som använder blodförtunnande mediciner. Alla läkemedel som ordineras till kro-

niska hjärt-, kärl- och lungsjuka skall föras upp på den "fria listan", ansåg kongressen.

Text: Gunilla Lockne
Foto: Gunlög Marnell

HÖSTERBJUDANDE 1/9 - 15/12

GRATIS RESOR

Vi BJUDER på resan till och från Tranåsbaden, förutsättningen är att gruppen består av minst 25 personer och stannar i sex dygn. Till vårt förfogande har vi de modernaste turistbussar, helt handikappanpassade.

CHARTER RESOR - NYHET

Tranåsbaden erbjuder i år charterresor på ett nytt sätt. Vi anordnar bussresor efter vissa "linjer" och avdelningarna kan boka ett antal platser på Tranåsbaden och vi bjuder på GRATIS BUSS om det blir sammanlagt 25 deltagare i bussen. För information ta kontakt med Kjell Persson eller Göran Skott.

3-DAGARS RESOR - NYHET

Lillsemester-pris

3 dygns helpension.

645:-

HÖSTWEEKEND -

365:-

Fredag kl 18.30 till söndag kl 15.00. Logi, frukost, lunch, middag, logi, frukost och lunch. Dans varje lördag till kl 24.00. Enkelrumstillägg 45:-/helg.

SMÅLANDSVECKOR

kallar vi perioden 9/9-22/9. Vilhelm Moberg, Albert Engström och Astrid Lindgren är några kända smålänningar, vars författarskap Ni kommer att stifta bekantskap med. Utflyktsmålen blir bla A Engströms "Hult". Typiska småländska maträtter serveras under veckan, som avslutas med den STORA DACKEFESTEN.

Bokningar görs i receptionen. Tel 0140-180 25.

Upplysningar lämnas av Kjell Persson eller Göran Skott.

TRANÅSBADEN

De Handikappades Riksförbund
573 00 TRANÅS

Alltid välkommen till.....

Alla människor ska ha lika villkor i arbete, bostad och fritid

- Gör bilen till tekniskt hjälpmedel.
- Ett handikapp kan reduceras till att bara bli ett funktionshinder om våra demokratiska rättigheter får gälla för alla.

Det handlar om jämlikhet och demokrati.

Jag vill bli medlem i VPK

Jag vill veta mer om VPK

Namn .....

Adress .....

Postnr .....

Postadress .....

Kupongen sändes till VPK,
Kungsgatan 84, 112 27 Stockholm.

VPK

— För vuxenhandikappade saknas det en kontinuerlig rehabiliteringsverksamhet. Det finns i andra länder. Och det är något som vore lönsamt både för individen och för samhället. Många vuxenhandikappade har inte fått ta del av alla möjligheter som faktiskt finns i dag när det gäller att minska handikappets verkningar. Det är oerhört viktigt att satsa på den offentliga sjukvården, säger Margo Ingvardsson, riksdagsledamot i vpk.

Tankar från HCK:s 2:a kongress i Göteborg

Tågresan ner till Göteborg fredagen den 31 maj började lite oroligt. Skulle Mary hinna med eller inte? Tåget från Uppsala skulle komma in 10 minuter innan Göteborgstågets avgång och alla vet ju hur det är med SJ och förseningar. Mary hann! Under den ca fem timmar långa resan kunde Mary, Bengt och jag diskutera hur vi fem RHL:are – Sven och Helge skulle möta upp i Göteborg – gemensamt skulle agera på kongressen.

Vi hann också med att ganska ingående diskutera planeringen och genomförandet av vår egen kongress, 14 dagar senare i Borlänge. Skulle Gunnar Hofring hinna med det ordinarie flyget från Östersund den 13:e eller inte? Skulle tidsschemat för kongressen hålla? Vi hann också med att få en pratstund med några HCK:are innan vi kom fram till Göteborg, Svenska Mässan och Hotel Gothia, där Gunilla dök upp.

Gunilla hade åkt till Göteborg på torsdagen för att hinna få upp vår utställning i tid till öppningshögtidligheterna. Mary, Bengt och jag hade att välja mellan högtidligheterna och mat. Vi valde det senare, för att mätta och belåtna kunna vara med när

HCK:s ordförande Bengt Lindqvist formellt öppnade kongressen. Bengt Lindqvist är en tillgång för handikapprörelsen och det är alltid lika intressant och stimulerande att lyssna på honom och på de tankar om handikappades situation som han för fram.

Vid valet av kongresspresidium var det inte utan att jag lyfte något på ögonbrynen. Man föreslog och vi valde Manfred Karlsson, Hyresgästerna, Ingemar Färm, LO, och Bertil Strandberg, ALRO, alltså inte en enda från handikapprörelsen trots att jag vet att vi inom våra led har många duktiga personer. Vid förra HCK-kongressen bestod presidiet av "lungfolk", dvs av Tosse, Mary och Inge-Britt Lundin från RfCF. Det skall dock sägas att det nu valda kongresspresidiet skötte sina sysslor på ett alldeles utmärkt sätt.

Presidiet

Bengt Lindqvist och Barbro Carlsson omvaldes utan diskussion till HCK-ordförande respektive 1:e vice ordförande. Men när det gäller posten efter Tosse som 2:e vice ordförande blev det en stimulerande kamp mellan Allan Everitt, fd kassaförval-

tare i HCK och FUB:are och Nils-Åke Åslund, kanslichef för Läns-HCK:s kansli i Umeå och PSO:are. Allan är jurist och således duktig på lagstiftningsfrågor, en bra skribent och en man med många kontakter. Nils-Åke är administratör och har en stor kunskap om handikappfrågor och speciellt hälso- och sjukvårdsproblem. Alltså två personer som bägge skulle lämpa sig att ingå i HCK:s presidium.

Kampen blev jämn och segrade gjorde Allan i den slutna omröstningen. Jag lade min röst på Nils-Åke, men jag gratulerar varmt Allan till sin post som 2:e vice ordförande i HCK, ett arbete som jag vet att han kommer att sköta på ett alldeles utmärkt sätt. Vi har ett slagkraftigt presidium i HCK.

Valet av HCK:s styrelse gick enligt ritningarna, dvs efter medlemsförbundens förslag. För RHL:s räkning är jag ordinarie ledamot och Bengt Dahlström och Sven Widegren är ersättare.

Nytt handlingsprogram

Nästa punkt på dagordningen som det blev diskussioner om gällde HCK:s styrelses förslag till handlingsprogram *Steg för steg mot ett samhälle för alla*. Programmet hade arbetats fram av HCK:s rådsordföranden, behandlats av AU och styrelse, varför det mest blev diskussion kring detaljer, men i vissa fall detaljer av principiellt värde. Det som slog mig i dessa diskussioner är hur väl förberedda, både faktiskt och argumentatoriskt, vissa förbund är. Här finns mycket att lära. Diskussionen avslutades med att kongressen antog handlingsprogrammet, som i mångt och mycket kommer att styra HCK-arbetet i råd, AU och styrelse. Nu gäller det att diskutera vilka medel, vilka vägar vi skall utnyttja för att förverkliga programmet.

Styrelsen lade också fram ett förslag till vårdpolitiskt program, ett program som i första hand skulle tjäna som underlag för fortsatta diskussioner inom HCK kring ideologiska aspekter på hälso- och sjukvårdens område. Förslaget, som varit ute som rådslagsmaterial och på remiss, blev

RHL:s ombud på HCK-kongressen: Mary Erixon, Bengt Dahlström, Sven Widegren och Helge Strömberg. Det femte ombudet, Bo Månsson, tog fotot.

Drottning Silvia invigde utställningen Handikapp 85 i Göteborg. Här bekantar hon sig med handikappade "muppar" ur den amerikanska marionetteatergruppen *The Kids on the Block*, som uppträdde på utställningen och på HCK-kongressen.

Teckenkören i Göteborg, som är en kör för döva – visade att man kan sjunga med händer, kropp och mimik – med teckenspråk. De uppträdde såväl på HCK-kongressen som på utställningen Handikapp 85.

som sådant inte särskilt mycket diskuterat. Men av de synpunkter som ändå framfördes drog jag den erfarenheten att det finns två olika sätt att förhålla sig till *samarbete: de som* aktivt och konkret bidrar med positiv kritik under arbetets gång – *de som* drar sitt strå till stacken och *de som* föredrar att avvakta tills resultatet är klart och då kommer med kritik, som ofta är föga konstruktiv. Men det skall bli stimulerande att få fortsätta diskussionen kring ett vårdpolitiskt program, som förhoppningsvis blir bättre genomarbetat och ännu bättre förankrat i medlemsförbunden till HCK:s nästa kongress.

Verksamhetsinriktning med rambudget 1986–87 togs utan några större diskussioner och likaså gjordes förslaget till principer för medlemskaffning och angående handikappombudsman, HO.

Handikappombudsman

I en motion till HCK:s kongress 1983 föreslog vi från RHL (ursprungsmotionen kom från CO i M och L län till vår kongress i Uppsala 1982) bla att en HO borde inrättas med uppgift att tillse att lagar och förordningar på handikappområdet efterlevs och att ge handikappade möjlighet att överklaga beslut.

HCK:s styrelse tillsatte en arbetsgrupp för att utreda frågan på en offentligrettslig HO och i den arbetsgruppen har jag och Tosse ingått. Kongressen beslutade således att ge HCK:s styrelse i uppdrag att verka för en lag mot diskriminering av handikappade samt inrättande av tjänst som handikappombudsman. Att det inte blev någon diskussion kan eventuellt bero på att ärendet kom upp på lördag förmiddag och kongressen återupptog förhandlingarna exakt 08.30, dvs innan riktigt alla ombud hade kommit.

Stadgeändring

Styrelsens förslag till stadgeändring blev också föremål för många debatter, bla om medlemskapet och om Läns-HCK:s rätt att delta i Riks-HCK:s kongresser. De gamla stadgarna gav varje Läns-HCK rätt att utse två deltagare, vilka hade yttrande- och förslagsrätt men inte rösträtt. Läns-HCK hade också rätt att motivera. Enligt det nya stadgeförslaget har Läns-HCK rätt att sända en deltagare till kongressen. En deltagare som inte har röst- eller förslagsrätt utan endast yttranderätt under dagordnings-

punkten "Idéprogram och program-frågor".

Vi RHL:are röstade emot det nya förslaget, då vi tror att det avsevärt kan försvåra samarbetet mellan Riks-HCK och Läns-HCK. Förslaget vann dock, vilket föranledde (nästan) samtliga deltagare från Läns-HCK att som protest lämna in sina namnbrickor till presidiet.

Kongressen avslutades med att vi antog ett manifest om arbete, trygghet och jämlikhet.

Sammanfattningsvis tycker jag att HCK:s 2:a kongress mycket väl uppfyllde kraven som man bör ställa på varje sammanträde, nämligen att de skall ge information, man skall fatta beslut och man skall ha trevligt tillsammans. Att vi fattade beslut, oftast bra, vet ni redan. Vi fick också intressant information av Bengt Lindqvist, av socialministern Sten Andersson, av statsminister Olof Palme och av ordföranden i Landstingsförbundets socialberedning Curt Hägglund.

Kongressen gav också många tillfällen, både i pauser, under luncherna och på kongressmiddagen, till att återuppta gamla kontakter och stifta nya med HCK:are.

Text: Bo Månsson

Foto: Gunilla Lockne, Bo Månsson, Christina Sandqvist

Tallmo Gården

När Du känner Dig krasslig, vill må bättre eller få tillbaka högformen.

Promenera, motionera, simma, testcykla. Gymnastik, dans, avspänning. Elljus-spår och vandringsleder i vacker Dalanatur. Bastu, varm inomhuspool, olika typer av stimulerande bad. Solarium, massage, sjukgymnastik. Biodynamisk lactovegetabilisk kost. Dietbord. Fasta. Rökfritt, alkoholfritt, allergisäkert. Information och föredrag.

Tallmogården är ett av socialstyrelsen godkänt enskilt vårdhem. Du kan få bidrag från försäkringskassan och vissa landsting genom läkarre-miss.

Tallmogården
770 12 Sunnansjö
Tel växel 0240-911 30
bokning 0240-917 85

Hultafors Hälsocenter

kurort för rehabilitering och friskvård, vackert belägen i höglandsnatur mellan Göteborg och Borås.

Vi erbjuder:

hälsokontroll, hälsoföredrag, fasteprogram, motions-slinga, simhall +32 gr, egen badsjö med bastu, gymnastiksal med bordtennis och badminton.

Vila och rekreation

Behandling av reumatiska och nervösa åkommor, mag-, tarm-, hjärtsjukdomar, ämnesomsättningsrubbingar etc.

Vegetarisk eller blandad kost, specialkost, fasteprogram.

En kunnig personalstab med tre läkare, en dietist, nio sjuksköterskor, 17 sjukgymnaster och massörer med biträden jämte övrig personal, sammanlagt 115 personer svarar för ditt välbefinnande och en hälsobringande vistelse.

Begär prospekt. Tel. 033-950 50, 517 00 Bollebygd

Namn: .....

Adress: .....

Postadress: .....

Populärt resmål i Västmanland är

Skultuna Mässingskammare med utställning av gammal mässing

Fabriksförsäljning av mässing
Kokkärl och folie till låga priser

Öppettider:

Måndagar-torsdagar	kl. 14.00-19.00
Fredagar	kl. 14.00-18.00
Lördagar STÄNGT	
Söndagar	kl. 12.00-15.00

15 juni-15 augusti

Måndagar-torsdagar	kl. 10.00-19.00
Fredagar	kl. 10.00-18.00
Lördagar och sönd.	kl. 10.00-15.00

Messingsbruket ligger i Skultuna vid Svartån i vacker bruksmiljö ca 13 km nordväst om Västerås.

Fri entré. Bra parkeringsmöjligheter. Cafeteria.

Varför inte kombinera besöket i butiken med en måltid på SKULTUNAGÅRDEN. En trivsamt restaurang i lugn miljö.

 **Skultuna
Messingsbruk**

För gruppbesök ordnas guidning efter överenskommelse per tel. **021/75095**

Vi finns även i FINSPÅNG
0122/10644

Du som känner ansvar för framtiden

Vill Du vara med om att fortsätta arbetet på en ny energipolitik. Fortsätta kampen för ett decentraliserat samhälle — i ekologisk balans. Ett samhälle där tillväxten sker genom att bruka utan att förbruka. Ett samhälle som satsar på livskvalité.

Om du vill det — välkommen med!

Ja! Jag vill veta mer om Centern bli inbjuden till möten
bli medlem i Centerpartiet Kvinnoförbundet Ungdomsförbundet

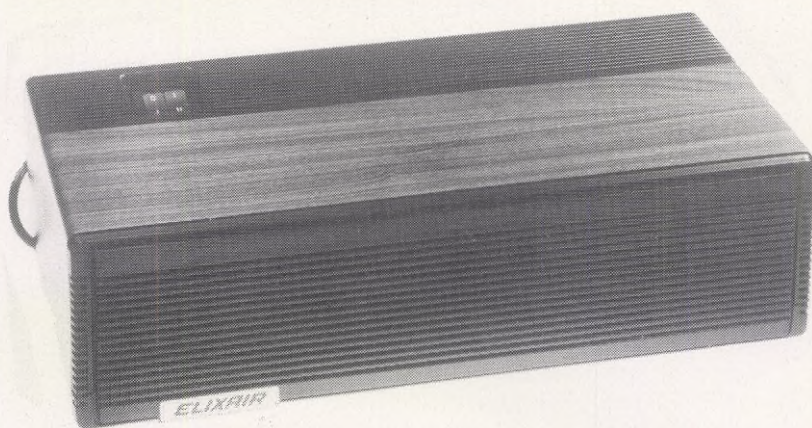
Namn .....

Adress .....

Postadress .....

Insändes till Centern, Box 22 107, 104 22 STOCKHOLM

Forskningen bekräftar att *ELIXAIR* luftrenare är effektiva

ELIXAIR 200
Bordsmodell

Generalagent:
ELIXAIR Sweden AB
Lundagatan 6
171 63 Solna
Tel. 08/734 08 05

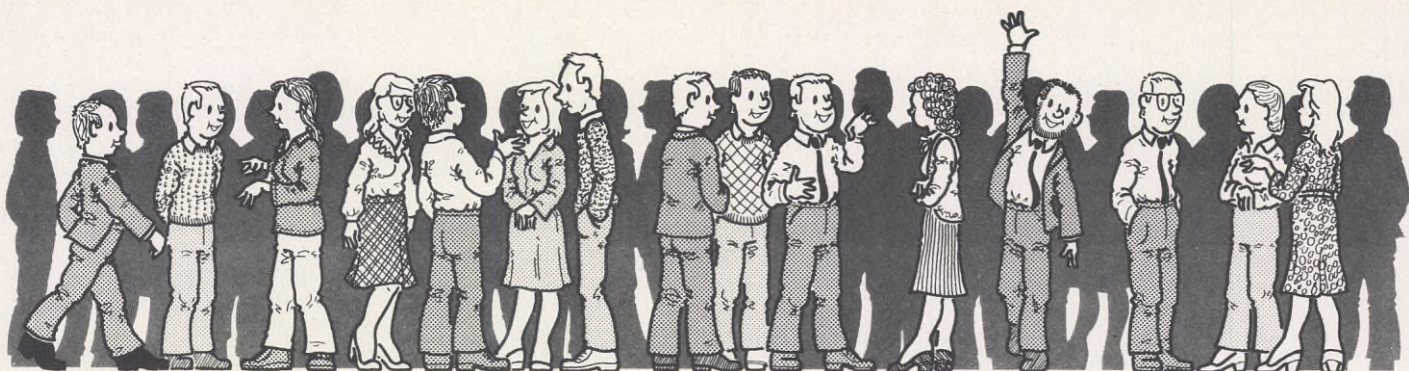
SKADLIGAST ÄR SMÅPARTIKLARNASOM DAMMSUGARNA INTE RÅR PÅ

Lösningen på problemet är en elektronisk luftrenare.

Då luften cirkulerar genom renaren, fastnar också mikropartiklarna i elektriskt laddade celler och hålls kvar tills cellerna rengörs.

Då Du tillbringar flera timmar om dygnet, sovande eller vaken, i renad luft — då stiger irritationströskeln. Trots att Du kommer i kontakt med damm under en del av dagen håller sig symptomen borta eller är lindrigare.

ELIXAIR luftrenare är utvecklade i nära samarbete med forskare vid HUC's Allergisjukhus, Helsingfors, Lantbrukets Forskningscentral, Helsingfors, Institutet för Arbetshygien, Helsingfors och Statens Tekniska Forskningscentral, Helsingfors. De rekommenderas av Finska Allergiförbundet.

FRÅN LOKALFÖRENINGARNA

Höganäsföreningen

har haft sitt årsmöte i den nya, tillfälliga möteslokalen i Kronbergiska villan mitt i Höganäs. Här trivs vi utmärkt, ligger i markplan, säger ordföranden Majken Larsson, och här vill vi gärna stanna kvar.

Det blev två nyval i styrelsen, nämligen Malte Jönsson och Märi Pettersson.

Omvald blev ordföranden Majken Larsson, sekreteraren Arne Johansson, nyvald kassör Lars Knutsson, övriga styrelsemedlemmar Enoch Paulsson, Stig Olsson, Karin Högestam, nyvald Malte Jönsson. Suppl Edith Linqvist, nyval Märi Petersson. Revisorer Carla Rube och Maj Gustavsson.

Under året 1984 har en trevlig utfärd till Karlskrona arrangerats och en hel busslast medlemmar fick se mycket av Blekinge.

Syföreningen har tillverkat fina arbeten till lotterier i Domus och på Marknaden.

Friskvården fortsätter och antalet deltagare har ökat med 200 procent. En cirkelkurs i "Efter hjärtinfarkt" har hållits med bla dr Sven-Göran Blanck som sakkunnig rådgivare.

På mötena har olika underhållningsarrangemang ordnats, som tex operetten Vita hästen av Johnne och Elsa Wender. Blomsterdekorationer av Jan-Erik Wallin. Allsång av Stig Olsson, dragspel av Bengt-Ake. Tropiska fåglar av Mats Vettergren. Skolhistorier av Harry Perlberg. Sillasexa till midsommar, och ett gott julbord på Änggården i Gunnarstorp.

Lars Knutsson

Stockholmssektionen fick ny ordförande

Hjärt- och lungsjukas lokalsektion i Stockholm har hållit årsmöte den 21 februari 1985.

Det gångna årets verksamhet präglades av Hjärtats Dag i september,

kurser såsom *Vår trygghet* och *Vad styr sjukvården* samt info-träffar för nya medlemmar. Medlemmar har också deltagit i samtalsgrupper om hjärtsjukdomar, kostcirklar, utfärder och andra aktiviteter som FHLIS har anordnat. Alla medlemmar har varit nöjda efter avslutade verksamheter. Verksamhets- och revisionsberättelse godkändes i ett mycket lugnt årsmöte.

Medlemsantalet har under året ökat med 151 personer och är nu uppe i 1341.

Det blev skifte på ordförandeposten, eftersom Karl Blomberg hade undanbett sig återval.

Styrelsen fick följande sammansättning: ordförande Sigurd Engman, vice ordförande Nils Karlsson, kassör Anna Dahlman, sekreterare Ingrid Sjöberg, vice sekreterare Signe Eriksen. Övriga ledamöter: Britt Henriksen och Halvar Söderlund.

Årsmötesordförande Lennart Andersson, FHLIS, tackade de avgående ledamöterna för det gagnarika arbete de nedlagt i sektionen varefter de avgående ledamöterna erhöll blommor.

Sigurd Engman

Växande förening i Lycksele

Föreningen Bången i Lycksele har hållit årsmöte. 95 medlemmar var närvarande. I verksamhetsberättelsen redovisas att medlemsantalet ökat med 53 personer till 140 under 1984. Ett tack till alla kontaktombuden som värvat dessa.

Vidare redovisas aktivt deltagande i olika cirklar och kurser samt att föreningen deltagit i en endagsresa som gick i HCK:s regi.

Årsmötet utsåg Yngve Carlström att leda förhandlingarna. Till ordförande valdes Karl-Gustav Steigert, kassör blev Martin Andersson och sekreterare Karin Eliasson, övriga ledamöter Stig Fransson och Berta Byg-

den. Studieorganisatör blev Manfred Eklund.

Årsmötet beslutade att överlämna en blomma till Alex Andersson som frånsagt sig vidare uppdrag i föreningen på grund av ohälsa och ej kunde närvara vid mötet.

De närvarande fick information om kommande kursutbud och planerade resor.

Efter mötesförhandlingarna bjöds på underhållning av ABF:s trubadurer Lindqvist och kompani, lotteriförsäljning samt som kronan på verket bjöds alla på en utsökt god middag.

Karin Eliasson

Flitiga lottförsäljare i Värmlands CO

Under ordförandeskap av Arne Carlström, Karlstad, höll centralorganisationen i Värmland sitt årsmöte på OK Motorhotell i Karlstad.

Vid genomgången av verksamhetsberättelsen kunde konstateras att beläggningen vid konvalescenthemmet Björkefors i Sunne varit bra. Beläggningen har i medeltal varit 91 procent. Antalet inskrivna gäster har varit 400. Dagavgiften för 1984 har varit 305 kr. Landstinget har betalat 215 kr, försäkringskassan 45 kr och gästen själv 45 kr. Balansräkningen för hemmet omslöt kronor 964 291:74 och resultaträkningen utvisar ett överskott på kronor 89.689:94.

Hemmets föreståndarinna Barbro Johansson rapporterade inför årsmötet att man för dagen hade 23 gäster boende på hemmet. En hel del förbättringar har ytterligare gjorts efter den stora till- och ombyggnaden förra året. Man har tex fått asfalterat vid huvudbyggnaden och en upprustning av minigolfbanan. Vidare har möjligheter åstadkommit för hemmets gäster att komma ned till sjön Fryken. Vid promenader har ungdomarna anlåtats som hjälp. Terapiverksamheten har kommit igång och den fungerar också bra. Till sist meddelade Barbro

Johansson att en broschyr om konvalescenthemmen tagits fram och distribuerats till sjukhus i Värmland och till olika landsting i Sverige.

När det gäller Centralorganisationens verksamhet kan nämnas att rikslotteriets försäljning ökat från 4300 lotter 1983 till 8350 1984, detta tack vare den nya lokalföreningen i Sunne som sålt 5000 lotter. Från länets 1:a Majblommekommittéer har 6500 kr i gåvor inkommit och genom anslag från landsting och från olika kommuner i Värmland har inkommit 22000 kr. Det synliga hjärtmärket har vidare sålts i stort sett över hela landet.

Centralorganisationens styrelse fick följande sammansättning: Ordförande John Persson, Björneborg, kassör Helge Nilsson, Arvika, sekreterare Sonja Johansson, Arvika. Övriga ledamöter är Arne Carlström, Karlstad, Alma Hellström, Kristinehamn, Göte Zetterlund, Hagfors, Georg Janitzek, Filipstad, Ivar Eriksson, Säffle och Bror Broström, Sunne.

Alf Edh

Vänersborgscirkel möts i skön natur

I Status nr 5 filosoferar Tony i studiehörnan över temat om en cirkel kan få se ut hur som helst. Joo, det får den visst tycker vi. Dessutom kan den samlas nästan var som helst. Tex ute i den vildaste natur. Det var vid tussilagetiden vänersborgsgruppens studiecirkel Varför blir vi sjuka klättrade upp på Borekulle (155 möh). Där, med kaffe och Ramlösa, gick vi löst på kapitlet om arbetsmiljöerna. Borekulle är platsen där dalborna för gott och väl 2000 år sedan sökte skydd innan-

Referat och foton

till sidorna *Från lokalföreningarna kommer till redaktionen i stort antal. De publiceras i den turordning de kommit in och så att inte alltför många liknande referat (t ex enbart årsmötesreferat) kommer in i samma nummer av tidningen.*

Pressläggningstiden är lång, dvs manusen sänds till tryckeriet en månad innan tidningen kommer i medlemmarnas brevlådor. Så ha lite tålamod om det dröjer innan Era referat kommer i tryck.

Det måste vara svart-vita foton för att bli bra bild i tidningen, så skicka inte färgfoton, så är Ni bussiga.

Redaktören

för fornborgens murar. Av borgen finns nu endast små rester kvar. En naturskön plats med vid utsikt över dalboslätten och Vänern skymtande i horisonten.

Bror Ek

Utflykt för göteborgare

Göteborgsavgifningen har som tradition att göra en tvådagars bussresa i början av maj varje år. Men våren var ju ovanligt sen i år. Is och snö låg kvar lite varstans. Vi som alltid haft så fint väder på våra utflykter, hur skulle det bli i år? In i det sista såg det osäkert ut, men si – våren kom, eller skall man säga sommaren!

Färden skulle gå runt Vättern med första uppehåll i Gränna och Visingsö. Det var dimmigt över sjön, så vi gick miste om en del skönhetsintryck på själva överfarten, men vi kom i alla fall i land på Visingsö, där hästarna otåligt stod och väntade, för att med remmalag dra iväg norrut mot Kumla by. Några spänstiga av våra resem medlemmar segade sig upp i tornet

på Kumla kyrka för att se på utsikten. Behållningen av den prestationen blev förutom själva utsikten träningsvärk i låren! På Ribbagården i Gränna intogs en delikat lunch och före avfärd gavs tillfälle att ströva lite på egen hand. En del köpte polkagrisar, naturligtvis – vad annat? Några hade ägnat sig åt lottköp på Lions marknad, och tro mej eller ej, men en medlem hade på fem enkronaslotter vunnit tre kg ost. Andra kom med händerna fulla med konservburkar, som de vunnit. Nästa uppehåll blev i Vadstena. Vi besåg slott och kloster och kunde övervara en katolsk gudstjänst tillsammans med nunnorna i klosterkyrkan. I Vadstena känner man tydligt historiens vingslag. Nu hade dimman för länge sen lättat och solen lyste på ond och god.

Tiden går och vi måste vidare till Medevi Brunn. Där skulle vi spisa vår middag och övernatta. Har ni varit vid Medevi Brunn? Inte? Då har ni gått miste om något unikt. Redan på 1670-talet upptäcktes hälsokällan och läkaren Urban Hjärne som varit utomlands och studerat kurortsliv fick idén att öppna en hälsobrunn i Medevi. Den grundades alltså år 1678. Numera kommer ingen för att dricka brunn, men källan finns ännu kvar och många av traditionerna lever vidare. Fortfarande går "grötlunken" kl 21.00 till mässingsorkester och standarbärare med åtföljande "tofslärkor" (kvinnorna som håller i hörntofsarna på standaret), men bara under sommarsäsongen. Numera är Medevi ett fint konferenshotell och pensionat och alla villorna inom området har fått sina interiörer moderniserade med dusch och wc på varje rum, men exteriörerna är oförändrade. Möbleringen går i gammal stil. Allt är prydligt, rart och gulligt. Medevi var en angenäm överraskning – och vilken mat! Efter midagen kom en gammal dam, Ulla Bruzelius, och berättade hela Medevi historia.

Efter en härlig frukost på söndag morgon åkte vi vidare med bussen till Övralid för att till Gunnel Liljedahls

Studiecirkelträff på Bore kulle i Dalsland. Frv Edit Karlsson, Helga Ek, Maria Holm, Vanja Bengtsson, Erik Bengtsson och Johan Karlsson. Bror Ek tog bilden.

guidning få se och höra hur vår nationalskald Verner von Heidenstam haft det under sin tid på det ställe som han älskade och som han själv hade ritat. Han dog år 1940 efter en svår influensa. Gunnel Liljedahl är ordförande i Heidenstamsällskapet, som under sommarhalvåret anordnar kulturaktiviteter på flera ställen i Sverige.

Efter kaffe med hembakat i Farfarsstugan på Övralid ställdes färden till Karlsborg.

Fästningen började byggas år 1819 och blev färdig år 1905 och var redan då omodern. 1925 upphörde Karlsborg som fästning, men blev hemvist för S2, F6 och arméns fallskärmsjägarskola. Vi fick se museet och kyrkan, där ljuskronan hänger som är gjord av 276 bajonetter och bågar av kedjor som symbol för de fångar som utkommenderats till byggnadsarbetare på fästningen.

Nästa uppehåll blev Hjo. Vi handlade i Röda Boden, besåg glashytan och Fjärilmuseet och köpte rökt sik nere vid hamnen. På hotell Bellevue åt vi lunch före hemresan, som gick över Skövde och sedan E3:an mot Göteborg. Ett sista uppehåll på vägen gjordes vid Nääs slott. I den gamla slöjdskolan besökte vi konsthantverksmässan som just pågick. Vi var lite sena och trötta var vi också, så besöket blev ganska kort. Snart var vi hemma i Götet och efter tack till chauffören Bengt och guiden Ellinor och tack till varandra och till försynen – eller SMHI – för en trevlig resa i ett underbart väder, sa vi adjö och på återseende.

Elisabeth Hybratt

Fortbildning i CO i Malmöhus län

För att öka kunskaperna om hjärt-lungräddning anordnade CO i Malmöhus län i samarbete med ABF-

Skåne en fortbildningskurs på Backagården i Höör den 10–11 maj.

I kursen ingick också erfarenhetsutbyte från hjärtträningen. Kursledaren Tore Leijon kunde hälsa 13 hjärtträningsledare samt instruktörerna Marianne Forslund, Karin Högestam och Leif Olsson välkomna.

Programmet inleddes med diskussion om erfarenheter från den egna hjärtträningsverksamheten. Det framkom bla att man på vissa platser hade svårigheter med nyrekrytering av deltagare, inte för att det saknas behov, men det var svårt att få kontakt.

Hjärtträning och nu också hjärt-lungräddning, är fina aktiviteter att visa upp för press och allmänhet. Vi får inte missa dessa tillfällen till god PR. Tankar finns om kurser i egen regi om hur man "marknadsför" föreningen och dess verksamhet.

Efter en intressant diskussion i sittande ställning, var det skönt att röra hela kroppen i ett trevligt gymnastikprogram under ledning av Karin Högestam som också hade komponerat programmet.

Före den teoretiska och praktiska genomgången av hjärt-lungräddning, visades dels filmen "Fysisk träning efter hjärtinfarkt" och dels videokassetten "Efter hjärtinfarkt". Vi tycker att dessa båda filmer ger ledarna en god kunskap om hjärtinfarkt och dess orsaker.

Kvällen avslutades med gemensamt kaffe, vilket grupperna höll på att missa genom att de drog över tiden i iver att hinna med så mycket som möjligt. Sådan ambition gläder en kursledare.

Följande dag inleddes programmet med repetition av hjärt-lungräddning. Därefter följde ett nytt intressant och trevligt gymnastikprogram, denna gång under ledning av Marianne Forslund som också hon hade komponerat sitt program.

Efter lunch följde kursens huvudtema "Instruktörsutbildningen", dvs kunskapen om hur man utbildar andra personer i hjärt-lungräddning. Man måste ha instruktörsbehörighet för att få göra detta. Utbildningen omfattar tre timmar där tonvikten läggs på den pedagogiska förmågan att instruera.

Till sist vill jag rikta ett varmt tack till instruktörerna Marianne Forslund, Karin Högestam och Leif Olsson. Tack vare deras goda förmåga att undervisa, kunde vi utexaminera 13 nya instruktörer i hjärt-lungräddning i vår södra landsända.

Tore Leijon

Högtidligt 40-årsjubileum i Växjö

Kronobergsdistriktets 40-årsjubileum i Växjö Folkets park samlade cirka 200 deltagare och blev en både högtidlig och gemytlig sammankomst. Jubilarerna fick mottaga en mängd hyllningar, och som sig bör hyllades i första hand föreningens veteraner: Stig Karlsson för sina 38 år som kassör, sekreterare, utflyktsledare, Knut Ahlqvist, med många år som organisatör, ordförande och Birger Åqvist – "svensk mästare" i studiecirkel och framgångsrik ledare för Älmhultsföreningen. De tre erhöll förbundets veteranmärke, blommor, tack och varmhjärtade ord av förbundssekreterare Bo Månsson.

Efter hälsningsanförande av distriktets ordförande Sten Sandström, högtidstal av förbundssekreterare Bo Månsson och historik över de 40 åren av föreningens förste ordförande Gustav Björkander följde en lång rad av hyllningar. För Kronobergs läns landsting talade landstingsrådet Halvard Claesson, för Växjö stad socialnämndens vice ordförande Aina Jonsson och handikappkonsultent Nils-Olof Dalgren, för HCK Maud Malmström och för länets ABF-distrikt Henry Green, Älmhult. För gott samarbete på sjukvårdsplanet talade docenterna Sven Hedlund och Jacob Boe, Växjö. För Blekingedistriktet av RHL talade Sten Jislind, för Kalmardistriktet Claes Nilsson och för Älmhultsföreningen Birger Åqvist. Vidare talade förre länsarbetsdirektören Eric Orraryd, Eskilstuna och föreningsveteranen Stig Karlsson, Öjaby, vilka båda reciterade valda diktstycken.

I den långa hyllningsraden ingick även Östgötadistriktet, Långasjöns semesterhem, Jönköpings centralorganisation, Jönköpings konvalescentförening, Folksam, Läns-handikapprådet och PSO länsavdelning, vilka

NUTRITION

Nytt högaktuellt nummer!

Hjärt-kärlsjukdomar är den största folksjukdomen och den vanligaste dödsorsaken i vårt land. 1981 dog 19.418 personer i hjärt-kärlsjukdom,

medan den mest omskrivna av alla dödsorsaker, motorfordonsolyckor, "endast" krävde 586 liv. Under senare år har kosten kommit att framstå som ett allt viktigare inslag i såväl profylax som terapi, vilket belyses ur olika aspekter i detta nummer av Nutrition av professorerna Anita Aperia,

Nils-Georg Asp, Ake Bruce och Pekka Puska, samt docenterna Ove Andersson, Inga-Britt Gustavsson, Folke Lindgärde, Hans Lithell, Stephan Rössner, Kurt Svärdsudd, Bengt Vessby, Hans Aberg m fl.

Dessutom förslag till hjärt-kärlvänlig veckomatsedel med näringslära, ättips, recept m m.

Pris 15,- Beställ per telefon 08-26 29 30 eller sätt in 15 kr på Findus Nutritions postgiro 48 34-8

Steral luftrenare lindrar hö(st)snuvan

Det är just nu Du som allergiker eller astmatiker behöver luftrenaren STERAL. Den renar luften effektivt från pollen, sot, damm, tobaksrök, bakterier, djurepitel, mikroorganismer m.m. Posta kupongen så får Du broschyr och prislista över STERAL luftrenare samt uppgifter om hur Du kan köpa eller hyra någon av de fyra storlekarna.

WICUM AB

Marknadsavdelningen, Industrigatan 2, 774 00 AVESTA
Telefon 0226-505 70 • Telex 405 96 MATSSON S

JÄ TACK, JAG VILL VETA MER
OM STERAL LUFTRENARE

Namn _____

Adress _____

Postnr / Adress _____

Telefon _____

FRANKERAS
EJ WICUM
BETALAR
PORTOT

WICUM AB

SVARSPOST

Kundnummer 17181017
774 00 AVESTA

Socialt ansvar utan socialism.

- Folkpartiet vill att Du skall få bestämma mer om Ditt liv.
- Vi arbetar för att alla människor skall få del av välfärden.
- Vi vill bygga ut hemsjukvården och den sociala hemtjänsten.
- Vi vill att den som bor på institution ska ha rätt till eget rum eller att själv välja vem man vill bo med.
- Vi vill avskaffa de differentierade vårdavgifterna.
- Vi vill uppmuntra enskilda och ideella alternativ inom social service och utbildning.
- Vi vill att Sverige skall slå in på en ny kurs för socialt ansvar utan socialism.

Jag vill veta mer om Folkpartiets politik

Jag vill bli medlem i Folkpartiet

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Skickas till Folkpartiet Box 6508, 113 83 Stockholm

Folkpartiet

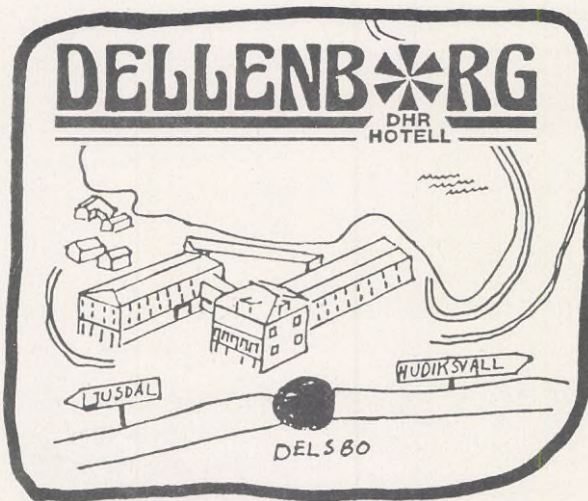

översänt postogram, gåvor och blommor.

Den jubilerande föreningen överlämnade i sin tur bokgåvor – den nytänkta "Lungsotens historia" – till landstinget, förbundet, ABF samt till Sten Sandström, Eva Björn, Nils-Eric Jadeberg, Stig Karlsson, Gustav Björkander, Knut Ahlqvist och Sture Stamming.

I det omfattande jubileumsprogrammet ingick vidare musik av Hardicks orkester, körsång av Fyrklang, supé, dans samt ett bejublat inslag av föreningens egen sänggrupp, som sjöng gamla revyvisor från sanatoriet Lugnet under ledning av Arne Björkner. Konferencier var Henry Hall, Växjö. Jubileumskommittén, med Sten Sandström i spetsen, har all heder av det lyckade arrangemanget. Det hela klaffade perfekt, var gemytligt och trevligt tillika, och där återseendets glädje efter 10, 20, 40 år hela tiden ingick i bilden.

Sture Stamming

DELLENBORG har en ny hotelldel med stora rum, WC/dusch, radio och trygghetstelefon. Ny fin matsal för 175 gäster. Knuttimrad stugby.

DELLENBORG ägs av de handikappades riksförbund och har även rehabilitering godkänd av landstingsförbundet. Stor sjukgymnastikhall samt en hydroterapiavdelning.

DELLENBORG har egen turistbuss, egen sjö och en pråm, fina asfalterade promenadvägar. Inomhusbassäng +33°, solarium, bastu, kafeteria och pub samt program varje dag.

VÄLKOMMEN

DELLENBORG 820 60 DELSBO TEL 0653/152 90

TACK

För den storslagna uppvaktning-
en på min 50-årsdag ber jag att
få framföra mitt varma tack till
alla de medlemmar och för-
eningar som kom ihåg min be-
märkelsedag.

Bengt Dahlström

Förbundsstyrelsebeslut 9/5 och 13/6 -85

Skrivelser har skickats till:

- samtliga thoraxkliniker angående felaktiga klaffproteser för att få upplysning om vilka åtgärder som vidtagits från klinikernas sida gentemot patienterna
- hälso- och sjukvårdminister Gertur Sigurdson angående förslag från medicinska fakultetsnämnden vid Karolinska institutet om att en professur i medicin med inriktning på lungmedicin skall omvandlas till professur i cardiologi

Forskningsbidrag beviljades till:

- Distriktsläkare Staffan Gyllerup, Helsingborg, 25 000 kr till projektet Köld, en riskfaktor för dödlighet i schematisk hjärtsjukdom
- Dr Lars Lindholm, Lunds universitet, 25 000 kr till projektet Blodtryckets inverkan på dödlighet och sjuklighet i en geografiskt definierad befolkning
- Tf professor Lars-Eric Thornell, Umeå universitet, 25 000 kr till projektet Enzym- och immunhistokemiska studier av normalt och sjukt myokard hos människan
- Docent Rolf Nordlander, Karolinska institutet, 30 500 kr till projekt En ny princip för pacemakerbehandling med sk QT-styrd pacemaker

Resebidrag beviljades till:

- Sjukgymnast Birgitta Hansson, Malmö allmänna sjukhus, 5000 kr till kongress i Milano om andningsteknik
- Sjukgymnast Monika Blomqvist, Huddinge sjukhus, 10 000 kr till konferens i Belgien i andningstenik

Hedersledamöter utsågs:

Birgit Lindahl, Örebro, Gunnel Karlsson, Halmstad, Sonja Johansson, Arvika och Alma Hellström, Kristinehamn

Annonsering i DN om Blomsterfonden har haft positivt resultat. Besluts att annonseringen skall fortsätta ytterligare en sexmånadersperiod.

Föräldraföreningens fem skolkontaktombud beviljades bidrag för att delta i en skolkonferens som HCK anordnar på Marieborg folkhögskola i höst.

Ett förslag till yttrande över den statliga utredningen om dödsbegreppet genomgicks av styrelsen och godkändes.

Frågor inför förbunds kongressen diskuterades och upptog en stor del av styrelsemötena.

Gunilla Lockne

RHL-lotteriet 1985

Försäljningstid: 1 april-30 september 1985

10040 spännande vinster

Lottpris 5 kr

Ännu finns lotter att beställa från:

RHL-lotteriet, Box 9090, 10272 Stockholm

	P	O	S	T	A	N	V	I	S	N	I	N	G	E	N	
	R	E	N	M	A	R	K	N	I	N	G	E	N	T	R	
	S	I	M	D	E	L	T	A	G	A	R	E	N	K	O	
	B	A	S	I	A	S	T	O	R	E	A	R	E	G		
	S	K	U	R	A	S	R	A	K	A	D	A	V	E	G	
	O	S	E	T	O	S	Y	N	L	I	G	A	J			
	R	A	S	K	E	N	S	K	L	U	D	A	T	E		
	G	I	N	I	T	I	A	T	I	V	E	T	U	T		
	R	U	M	P	A	D	S	D	A	R	R	A	R			
	L	I	A	R	I	A	K	T	N	I	O	R	L			
	E	N	G	E	L	S	K	A	S	K	N	A	P			
	Y	R	K	E	N	K										
	A	F	G													
	A	G	A	R	E											
	B	O	R	E	A	R	E									
	S	M	O	R	D	A										

Lösningar skall vara märkta "Bildkräns nr 8" och måste vara Svarstext. Box 9090, 10272 Stockholm. Utlösning senast den 15 juli.
Första priset utdelas, resten på 75, ett på 50 och två på 25 kr.
Lösning och pristagare meddelas i Statens ämbetsblad.

_____
Namn
_____
Adress
_____
Postadress

Lösning och pristagare till Bildkräns nr 6/85

1:a pris 75 kr: Hans O Lundström
Jungfruns gata 415
13660 Handen

2:a pris 50 kr: John Eklund
Sintrarevagen 4
69153 Arboga

3:e pris 25 kr: Inga-Lisa Zaar
Västanbogatan 1B
57100 Nässjö

4:e pris 25 kr: Martin Jönsson
Pl 2263
28022 Vittsjö

	B	J	O	R	K	E	N									
	A	B	E	L	L	A	N									
	N	I	T	A	D	E										
	L	U	T	A	R											
	P	A	S	S	A	L										
	R	E	K	F	R	I										
	B	I	P	R	A	G										
	I	S	F	I	S	K	E	D	O	N	R	O	B			
	I	N	L	A	M	N	A	D	K	A	L	A	S	E	N	
	K	A	L	L	A	N										
	E	K	L	O	V	F	R	E	N	E	S	I	D			
	A	L	T	N	A	N	A	R	N	E	G	E	R			
	B	E	T	S	A	M	T	A	L	V	A					
	B	O	N	H	A	R	E	S	A	V	V	I	K			
	D	O	D	V	S	L	A	C	K	T	G	E				
	K	A	V	A	J	I	G	E	N	K	O	R	K	A	T	

Lösningar skall vara märkta "Bildkräns nr 8" och måste vara Svarstext. Box 9090, 10272 Stockholm. Utlösning senast den 15 juli.
Första priset utdelas, resten på 75, ett på 50 och två på 25 kr.
Lösning och pristagare meddelas i Statens ämbetsblad.

_____
Namn
_____
Adress
_____
Postadress

Lösning och pristagare till Bildkräns nr 5/85

1:a pris 75 kr: Margareta Almlöf
Södertorg 11
62157 Visby

2:a pris 50 kr: Iris Ericsson
Utgräddsvägen 31, 1 tr
13643 Handen

3:e pris 25 kr: Allan Nilsson
Thottsgatan 16A
21148 Malmö

4:e pris 25 kr: Christina Berthelsen
Svartnäs 4837
79023 Svärdsjö

Varför vill Moderaterna dra in på färdtjänsten?

Om de borgerliga partierna vinner valet riskerar 112.000 pensionärer och handikappade att bli utan färdtjänst.

Idag är det totalt 319.000 personer som kan använda färdtjänst. Det borde vara fler!

I stället vill moderaterna ta bort de statliga bidragen till färdtjänsten och använda pengar-

na till en skattereform. En reform som främst tillgodoser höginkomsttagare.

Färdtjänsten är en del av den grundläggande tryggheten för pensionärer och handikappade. Låt inte moderaterna ändra på det!

Socialdemokraterna